

HEEMRANK

Vereniging "Vrienden van de Heemtuin Malden"
Secr.: Hetty Koemans, Postbus 30, 6580 AA Malden

Red.: Lidy Kneppers
e-mail redactie: heemrank@heemtuinmalden.nl

Het Heemhuis, Bosweg 8a, Malden
tel.: 024-3586638

www.heemtuinmalden.nl
heemtuin@heemtuinmalden.nl
Rabo: 13.16.38.211

HEEMTUIN DE NIEUWE KOERS - DE VOLGENDE STAP

Tijdens de jaarvergadering van 28 maart jl., zijn de gepresenteerde knelpunten, zoals verwoord in het verslag van de denktank van de heemtuin en de Koninklijke Nederlandse Heidemaatschappij, door de leden onderschreven. Dit uitgangspunt vormde de inhoud van het gesprek dat het bestuur op 17 april voerde met Tom van Weert, Pieter Rozema en Gerard van der Sterre over hoe nu verder.

Het bestuur besloot, om gelet op urgentie, een selectie te maken uit de onderkende knelpunten. Het bestuur heeft leden benaderd om die speerpunten in overleg met het bestuur in gerichte activiteiten om te zetten.

Educatie, vrijwilligersbeleid, verbinding en samenwerking met andere groen organisaties en tot slot de toegankelijkheid, zichtbaarheid en openheid van de heemtuin zijn de punten die nu eerst worden opgepakt.

Op zaterdagmiddag 12 mei zijn zij voor het eerst in het heemhuis samen gekomen om met het bestuur gezamenlijk de volgende stap te gaan zetten.

Na de denktank komt nu de DOEtank van 'donkergroen' naar 'lichtgroen' voor meer werkplezier door effectieve ondersteuning

1. Vrijwilligersbeleid ontwikkelen:

trekker Dieuwke Oegema

2. Ondersteunen en uitbreiden educatiefunctie:

trekkers Annemiek, Tineke, Gemma en Suzanne

3. Verbeteren uitnodigend karakter Heemtuin:

trekker Jack Stoop

4. Doorlichten (bestuurs)organisatie:

trekker Paul Noort

De trekkers gaan met het besproken onderwerp aan de slag en de doetank komt 9 juli bij elkaar om de resultaten te bespreken en te kijken welke vervolgstappen er gezet moeten gaan worden

Namens het bestuur Paul Noort

MIDZOMERHEEMTUINFEST

Zaterdag 23 juni wordt weer het midzomerheemtuinfeest gehouden met een kinderactiviteit en 3 leuke workshops: vilten, een labyrint maken en een excursie door de Heemtuin o.l.v. Gerrit Jan van Prooijen. Het geheel wordt

afgesloten met een gezellige maaltijd waarvoor iedereen wat lekkers mee neemt.

Heeft u zich al aangemeld ?

Mail naar midzomer@heemtuinmalden.nl om aan te melden voor een van de workshops en indien u mee wilt doen met 'avondeten' geef dan aan wat u mee neemt. Iedereen is welkom, dus neem uw vrienden en familie maar mee.

PAASSPEURTOCHT IN DE HEEMTUIN

's Morgens op eerste paasdag, stralende zon en geen zuchtje koude wind, was er een paasspeurtocht in de heemtuin georganiseerd. Door de hele heemtuin waren geplastificeerde "educatieve-eieren" opgehangen. Op de voorkant van de eieren stonden wist-je-datjes zoals:

"Wist je dat:

je kunt zien aan het oorleletje van de kip welk kleur ei ze gaat leggen: een witte oorlel = witte eieren, een rode oorlel = bruine eieren."

Op de achterkant stond één woord en wanneer alle 12 eieren gevonden werden kon er met die losse woorden een zin worden gemaakt.

Dankzij het mooie weer en wat promotie vooraf kregen we ongeveer 30 kinderen over de vloer. Ouders met hun kinderen die gepland of ongepland in de heemtuin waren beland werden warm onthaald door de paashaas.

Met een lekker chocolade eitje gingen de kinderen snel op zoek naar de eieren. In het Heemhuis waren 4 jonge kuikentjes te zien. Dat maakte het lente- en paasplaatje helemaal compleet.

Dankzij het "vrijwillige bijdrage potje", heeft deze zonnige morgen ook nog 25 euro opgebracht.

Een geslaagde ochtend dus! We zouden het leuk vinden om deze actie er elk jaar in te houden!

Gemma en Suzanne

STARTOCHTEND

De ochtend van zaterdag 14 april begon druilerig en nat. Maar toch was een grote groep vrijwilligers aanwezig op de gezamenlijke startochtend van 2012 in de heemtuin.

Gekapte boomstronken werden netjes opgestapeld, de akkers zijn weer ingezaaid, de vlechthaag langs de kruidentuin is weer flink gesnoeid en het Heemhuis is weer netjes opge-

ruimd. Rond 11.00 uur werd het droog en begon een waterig zonnetje te schijnen.

Tijd voor koffie en de onthulling van de plaquette ter ere van Gerda Seijler op de nieuwe picknicktafel bij de amfibieënpoel.

De zoon en schoondochter van Gerda waren hierbij aanwezig en hebben de plaquette onthuld.

Daarna was er tijd voor koffie met de alom bekende appeltaart.

DUIVEN DEUNTJES

We hebben in Nederland en in de heemtuin drie inheemse soorten duiven: de houtduif, de Turkse tortel en de holenduif. De Turkse, beige van kleur en met een zwarte streep in de nek, is als allochtoon voor 't eerst in 1949 hier komen tortelen. Sindsdien heeft hij zich sterk uitgebreid en nu handhaaft hij zich op een lager niveau.

De holenduif heeft een glimmende, groen-paarse vlek aan weerszijden op de hals. Verder is deze grijze duif te onderscheiden van de grotere houtduif, omdat hij geen wit in zijn verenkleed heeft. De holenduif komt veel voor in de oostelijke provincies, maar hij is niet zo bekend bij wandelaars. Soms foerageert er een hele troep op de heemtuin akker. Inderdaad heeft hij een voorkeur voor afwisselend landschap met akkers en bosschages (wist u dat de spelling bossages fout is?). Holen en gaten zijn de plekken waar ze broeden en ze doen dat veel en snel.

Net als de holenduif preferereert de houtduif agrarische gebieden, maar nu komt hij in heel het land voor in grote aantallen, ook in stedelijke gebieden. De witte vlekken op de hals en de witte banden op de vleugels, evenwijdig aan het lijf, zijn kenmerkend. Het klapperen van de vleugels is een opvallend geluid, vooral als hij in een bebladerde boom zit of paart. Ook de baltsvlucht gaat met een klepperend geluid gepaard. De doffer "klimt" snel omhoog en op het hoogste punt slaat hij hard met zijn vleugels. Dan gaat het in een glijvlucht weer omlaag.

Die "intimidatie" vlucht is vooral bedoeld om andere doffers op een afstand te houden. Houtduiven lijken trage vogels, maar door hun krachtige spieren te gebruiken kunnen ze al zwenkend soms aan een havik ontsnappen. Ook voor ja-

gers is hij een gewild en smakelijk doelwit. Tja, er blijven nu eenmaal duiven en haviken...

En dan nu het koeren. Ik heb geprobeerd om het in onze taal weer te geven en er een soort muzieknotatie bij te zetten. De korte tonen hebben een boogje gekregen, de lange zijn onderstreept.

De Turkse tortel koert met een drieklank: "**roe koe koe roe koe koe**". De holenduif heeft een wat moeizaam deuntje, dat klinkt als: "**hoemp hoemp hoemp**" of "**hoe-up, hoe-up, hoe-up**"

Het bekende deuntje van de houtduif bestaat uit vijf tonen, die klinken als: "**roe koe koe koe koe roe koe koe koe roe koe koe koe / koe**"

Maar als je goed luistert, lijkt de eerste maat een vierklank en volgt bij de laatste nog een kort afgebroken "**koe**". Het is als of hij die korte "**koe**" aan 't begin weglaat en aan het eind er weer aan plakt. Eigenlijk is het liedje dus zo:

"**roe koe koe koe / koe roe koe koe koe / koe roe koe koe koe / koe**"

Het gaat een beetje tegen ons muzikaal gevoel in, maar het gekoer is er even gezellig om.

Jan Peter Verhave

HET HEEMHUIS ZONDER MONIQUE

Donderdag 3 mei was het de laatste werkdag in de heemtuin voor Monique van Haasteren.

Zij kon het werk in de heemtuin niet goed combineren met haar andere werk. In het logboek, met haar mooie tekening voorop, heeft ze een stukje geschreven waarin ze iedereen bedankt voor de fijne samenwerking en ze de Heemtuin een mooie toekomst wenst. Ze zal zeker nog eens langs komen.

Karen werkt nu op de woensdag, donderdag en vrijdag in de heemtuin.

Om het Heemhuis toch wat vaker open te kunnen stellen hebben Gemma en Suzanne besloten om vanuit het Heemhuis hun eigen werk te gaan doen. Dat betekent dat er op alle dagen 's morgens en een deel van de middag (behalve maandagmiddag) iemand in het Heemhuis aanwezig is. Een mooie oplossing dus.

DRINGENDE OPROEP...!

Ik heb een aantal jaren de redactie van de Heemrank gedaan, maar wil nu graag het stokje overdragen aan iemand anders.

De Heemrank wordt geheel digitaal gemaakt.

Ik verzamel kopij over wetenswaardigheden en gebeurtenissen in de heemtuin en omstreken en pas zonodig de teksten wat aan.

Daar zoek ik dan wat foto's bij of maak die zelf en maak er een Heemrank van. Daarna past Johan Derksen dit allemaal in het mooie Heemrank-sjabloon en kan de Heemrank per mail worden verstuurd.

Lijkt het u leuk om eens in de twee maanden de Heemrank te maken, laat het dan weten via:

heemrank@heemtuinmalden.nl

Lidy Kneppers

VOGELMIDDAG

Vogelbescherming en SOVON hebben samen een vogelweek op poten gezet van 12-18 mei. Aanleiding waren de bezuinigingen op en het terugdraaien van ontwikkelingsprojecten in de natuur, het doel om via vogelexcursies, -lezingen en -workshops mensen dichterbij de natuur te brengen en de noodzaak van biodiversiteit en verbindingen te laten zien.

Er werd een website geopend waar activiteiten konden worden aangemeld en waar deelnemers zich konden opgeven.

Toen op de ALV van de heemtuin gesproken werd over vaker een openstelling op zondagmiddag leek het mij een goed idee om deze 2 gegevens te koppelen en heb ik de heemtuin aangemeld bij www.vogelweek.nl met een activiteitenmiddag op 13 mei voor elk wat wils: speurtocht, tentoonstelling, informatie. De plaatselijke pers heeft de open middag ook gemeld. Met hulp van diverse heemtuinleden en het heerlijke weer werd het een prachtige middag. In het leslokaal was een tentoonstelling ingericht met opgezette vogels, vogelboeken, nestjes, veren.

Er stond een doos met uilenballen om uit te pluizen en onder de microscoop een bakje met de poepjes van een groene specht: alleen

maar mierenhuidjes. Een CD met vogelgeluiden zorgde voor de achtergrondmuziek.

NIEUW BANK BIJ HET OUDE VEN

Hij staat er weer. Maar nu een hele grote stevig van beton. Een mooie ronde bank bij het oude ven. Een heerlijke plek

om naar de kikkers in het ven te luisteren.

Zaterdag 26 mei hebben een aantal vrijwilligers van de beheergroep zich behoorlijk in het zweet gewerkt en de grote betonnen elementen vanaf de Randwijkssingel naar het

Buiten bij de picknickbank kon men door de telescoop of een verrekijker kijken. Om succes te verzekeren hingen de houten vogels uit de vogelkist in de bomen. Kinderen konden een speurtocht doen door 'eieren' te zoeken, ovale papertjes met aan de voorkant een weetje en achterop een woord. De 11 woorden samen vormden een spreekwoord. Een klein cadeautje en een lolly was de beloning voor de goede oplossing.

Om 13 uur, toen de middag officieel begon, stonden er meteen al een opa en oma met kleinzoon. Heel geïnteresseerd. Daarna mondjesmaat een paar mensen. Vanaf 14.30 werd het wat drukker en tot 16.45 is het continu door blijven lopen. Veel gezinnen met jonge kinderen. Sommigen kwamen er speciaal voor, maar daarnaast natuurlijk de gewone aanloop van de zondagmiddag, kinderen met schepnetjes die eigenlijk kikkers kwamen vangen.

Ik heb niet geturfd en als ik er een slag naar moet slaan denk ik dat er zo'n 100 mensen langs zijn geweest. Het was deze dag moederdag, fietsdag, molendag, er was een excursie van landschapsbeheer Groesbeek en vast nog veel meer. Toch een mooi resultaat dan.

Dank aan allen die meegeholpen hebben: Annemiek, Marja, Bertie, Martijn, Maartje, Ida en Hetty.

Loes van der Meij

oude ven gesjouwd en hebben daar weer een mooie stevige bank neergezet. Zo te zien kan deze tegen een stootje.

WERKEN IN DE BEHEERGROEP

Wij zijn Maartje van der Haar en Martijn Molema. Sinds enkele jaren wonen wij met veel plezier in Malden. Ongeveer een jaar geleden zagen we een kleine oproep staan in de Regiodiek. Vrijwilligers welkom in de heemtuin. Al zo vaak waren we over het fietspad naar Nijmegen langs de heemtuin gereden. Een bijzondere plek met een zekere aantrekkingskracht. Dit was voor ons het laatste zetje om ons aan te melden voor de beheergroep.

We houden erg van de natuur en brengen er graag veel vrije (vakantie)tijd in door, geïnteresseerd in alles om ons heen.

Werkend op een zaterdagochtend ruik je de aarde en voel je je lijf. Zo ervaar je de seizoenen van dichtbij. Harkend in de strooisellaag zie je een bruine kikker, bijna uit zijn winterslaap, uit de bladeren kruipen. Je hoort spechten roffelen en zaait gewassen die straks weer uitkomen. Er is voor ieder wat wils, van het omhalen van zware bomen tot het uitwerpen van vlaszaad dat wegwaait met de wind.

Ook de gezelligheid onderling, de lekkere hapjes van Ants, de deskundigheid van Gerrit-jan en de ervaring van anderen, dragen allemaal bij tot leerzame en ontspannen zaterdagochtenden.

Onlangs volgden wij ook de introductie cursus natuur en beheer. Het was leuk om te ervaren met hoeveel enthousiasme en veel kennis van zaken diverse sprekers werden ingezet. Zo was er een interessante lezing door een oud-universitairdocent over amfibieën en vertelden leden over flora in de heemtuin en ook over vlinders en andere insecten.

Zo kunnen wij niet alleen iets aan de heemtuin geven, maar geeft de heemtuin vooral ook heel veel aan ons!

Wij komen er met veel plezier en juichen dan ook het initiatief toe om twee keer in plaats van één keer per maand een werkdagochtend te organiseren!

Maartje en Martijn

DE EERSTE KONINGINNENPAGE !

In de heemtuin Malden is de Koninginnepage dit jaar als eerste gezien. In het weekend van 6 mei.

Op dinsdagmorgen 8 mei was de vlinder nog steeds aanwezig. Op uitnodiging kwam die dag beeldend kunstenaar Boudewijn Corstiaensen van stichting Naturama bij ons langs. Ik liet hem de vlinder zien en vol verbazing en verwondering vroeg hij mij hoe die daar is gekomen?

Maar wat bleek: hij had het over het plantje 'Wilde Averuit' waar de Koninginnepage op zat.

Pas later merkte hij deze vlinder op. "Tjonge wat een zeld-

zame vondst. De eerste Koninginnepage van het jaar op een bijzonder plantje van de rode lijst."

Deze Wilde Averuit (*Artemisia campestris*)

groeit slechts op enkele plaatsen in Nederland.

Edith Hägele heeft deze waarneming doorgegeven aan de vlinderstichting.

Die vertelde ons dat wij dit jaar de eerste waren die de Koninginnepage in Nederland hebben gesignaleerd.

In de herfst hebben de rupsen op het groen van de worteltjes gezeten. De winter heeft de Koninginnepage als pop doorgebracht. De rups zit dan heerlijk warm ingespannen in zijn eigen cocon. En in het voorjaar is ze er uitgekropen, heeft vervolgens haar vleugels gedroogd en toonde daarna haar koninklijke pracht.

Gemma Portman

BIJENACTIVITEIT

Op donderdagavond 24 mei is in het kader van het jaar van de bij door Gemma en Suzanne een buitengewoon interessante bijenles gegeven. Er was een mooie opkomst van 13 heemtuinleden en een prachtige ondergang van de zon.

Het doel van de les was bijscholing en ze hoopten hiermee meer animo voor de bijenles te krijgen.

Na een intro met basisinformatie over bijen werd de groep in tweeën gedeeld. Op drie locaties (bijenstal en de 2 picknicktafels) moesten vragen worden beantwoord, gepuzzeld en worden stellingen besproken. De bijensoorten werden in drie grote groepen verdeeld: de honingbij, de wilde bij en de hommel. De verschillen en overeenkomsten kwamen uitgebreid aan bod. Voor wie aanwezig was zijn begrippen als tuten, kwaken en stirlen aan de begrippenlijst toegevoegd.

Wat ook leuk was om te zien waren enkele attributen die de bij zich hadden, zoals een koninginnenkoffertje en vacuumpompje voor als je gestoken bent.

Een interessant stukje kennis wil ik u niet onthouden: het roken door de imker bij het benaderen van een korf heeft als doel dat de bijen denken dat er brand is.

Ze proberen honing uit de korf te redden en omdat ze vol beladen zijn, veranderd hun houding en kunnen ze niet meer prikken. Na de pauze was het de bedoeling dat imker Marcel

Bolten ons met zijn kennis zou verrijken. Helaas heeft hij door verkeersoponhoud de Heemtuin niet tijdig kunnen bereiken. De EHBO kist ligt trouwens in de kantoorruimte in de kast met de latjes. Ook nuttig om te weten.

Gemma en Suzanne, hartelijk dank voor deze mooie en informatieve avond.

Maria Schut

OPENTUINDAGEN

Zaterdag 9 juni 2012

Open Dag Nijmeegse Stadstuinen.

www.nijmeegsestadstuinen.nl

Zondag 10 juni 2012

Open tuindag Overasselt e.o.

www.opentuinoverasselt.nl

HEEMRANK DIGITAAL

Sinds een aantal jaren wordt de Heemrank digitaal gemaakt en verstuurd.

Dat bespaart een behoorlijk bedrag aan drukkosten en tijd om het rond te brengen.

Om de kosten voor de vereniging nog verder te verlagen heeft het bestuur besloten dat de Heemrank voortaan zoveel mogelijk per email moet worden verstuurd.

Daarom verzoeken wij de leden die de Heemrank nog op papier ontvangen, maar wel een e-mailadres hebben, dit willen doorgeven via heemrank@heemtuinmalden.nl.

In het vervolg krijgt dus iedereen van wie een e-mailadres bij de vereniging bekend is uitsluitend een digitale heemrank. Alleen de leden die geen e-mail hebben krijgen een papieren heemrank.

Wanneer u verhuist of een ander e-mailadres krijgt, wilt u dat dan doorgeven aan de penningmeester?

Stuur dan een mail naar: heemtuin@heemtuinmalden.nl

HEEMKAMER

DE HEEMKAMER
LEDEN-INLOG

Speciaal voor de leden van de Heemtuin is er nu een eigen gedeelte van de site: **De Heemkamer**.

<http://heemkamer.heemtuinmalden.nl>

Op de Welkompagina van de site staat hiervoor bovenstaande button.

Na het invoeren van de inloggegevens zoals leden die hebben gekregen bij het ontvangen van deze heemrank komt u in deze speciale ledensectie. Nu nog best wel leeg....

Met mogelijkheden om zaken te delen met de medeleden: Foto's, documenten uit verleden en heden. Een prikbord voor oproepen en bijvoorbeeld spullen aan te bieden.

Stuur uw bijdrage maar naar

heemkamer@heemtuinmalden.nl

Daarnaast ruimte voor zaken uit het bestuur: notulen en mededelingen/oproepen.

Een pagina met rapporten van werkgroepen en adviseerende partijen zoals de KNHM.

En een pagina met presentaties.

Ziet u in de heemtuin zaken die duidelijk niet de bedoeling zijn en om actie vragen: vandalisme, slijtage en dergelijke. Kijk dan eerst op de pagina **Beheerslijst** of het al niet gemeld is.

Johan Derksen

HEEMRANK, JUNI 2012, P.6

CREATIEVE MENSEN GEZOCHT!

Ter voorbereiding van de vlinderwandering heb ik de ontwerper van de route uitgenodigd. Deze man, Boudewijn Corstiaensen, heeft op de Floriade in Venlo een interactieve Vlindertuin als kunstwerk ontworpen met als titel 'Footkiss for Butterflies'.

De bezoekers van de Floriade worden in deze tuin uitgenodigd om blootsvoets op de uitvergrote nervatuur van de 'Ginkgo biloba' boomblad te lopen, gelijk een vlinder. Want wisten jullie dat Vlinders met hun pootjes kunnen proeven?

In de heemtuin komen binnenkort 10 stuks Ginkgo biloba boomblaadjes te liggen, meegenomen uit de achtertuin van de kunstenaar.

Vandaar uit kan gewerkt worden om bijvoorbeeld een zelfgemaakt kort gedichtje te schrijven, wat precies onder het boomblaadje past.

De oproep is:

In overleg met de beeldend kunstenaar Boudewijn Corstiaensen kunnen wij samen kijken hoe je eenvoudig, zelf of als groep actief kunt deelnemen op de Floriade. Vandaar de oproep aan jullie: Wie zou het leuk vinden om in de heemtuin, bijvoorbeeld tijdens het midzomerheemtuinfeest, wat leuke creatieve gedichten te schrijven voor de deelname aan de interactieve Vlindertuin 'Footkiss for Butterflies'?

Eventuele andere creatieve plannen van inzenders kunnen dan ook verder worden besproken en worden uitgewerkt.

Dus loop eens binnen in het Heemhuis.

Het leukste eenvoudige creatieve plan of gedicht voor de interactieve Vlindertuin 'Footkiss for Butterflies' zal dan worden uitgekozen voor de Floriade.

Zie verder website: www.vlinderkas.com onder kopje 'Floriade 2012'.

Gemma Portman

WIST U DAT...??

- ✓ naast de deur van het Heemhuis een vitrinekast is gemaakt en daar de activiteiten in de heemtuin worden gemeld.
- ✓ vanwege de lage bezettingsgraad van het heemhuis is besloten om de telefoon te voorzien van een meldtekst en het hierdoor niet langer mogelijk is om een bericht in te spreken.
- ✓ alle honing die Marcel Bolten heeft geslingerd inmiddels is uitverkocht.
- ✓ er 2 nieuwe klaphekken hekken zijn besteld voor de heemtuin.
- ✓ bij alle ingangen van de heemtuin nieuwe tekstbordjes zijn opgehangen.
- ✓ er weer veel nieuwe werkende en /of betalende leden zijn bijgekomen.
- ✓ de Stalkaars in de kruidentuin wordt opgegeten door de Kuifvlinderrups (een mooie rups van een onogelijk motje) en de Tjiftaf zich weer te goed doet aan deze rups.

AGENDA 2012

- Zaterdag 9 juni: **open tuindag Nijmegen**
- Zondag 10 juni: **open tuindag Overasselt e.o.**
- Zaterdag 23 juni: **midzomerheemtuinfeest**
- Zaterdag 8 sept: **klusdag** in de heemtuin

Kopij volgende Heemrank: voor 10 augustus!

HEEMRANK, JUNI 2012, p.7

MUTATIES LEDEN

Met ingang van deze Heemrank zult u in elke uitgave op de hoogte worden gebracht over de ontwikkelingen in het ledenbestand.

Vanaf 01-01-2012

VERTREKKENDE LEDEN:

A. Nolet	
M. Lukkenaer	
R. Menheere	
J. Verhave	
Y. Brummelhuis	
R. Kniest	van werkend lid naar donateur
M. Niessen	van werkend lid naar donateur

NIEUWE WERKENDE LEDEN:

L. J. Mertens	beheergroep
J. H. M. Gielen	beheergroep
M. M. A. Peters	kruidengroep/donateur
W. Borremans	beheergroep
M. Janssen	beheergroep/educatie
T. V. van Hoorn	moestuingroep
R. Bakker	beheergroep
I. Patee	kruidengroep
M. Schilders	moestuingroep

NIEUWE DONATEURS:

M. F. M. Schoenaker
J. M. Borggreven
H. Hofmeijer
B. Bottema
N. G. C. Cornelissen
W. E. Keurtjes
S. M. Gerritsen
J. A. Beukering
KION bso DRAKENFORT
K. Ruig

